

Informace k systémům na Filozofické a Pedagogické fakultě

Filozofická a Pedagogická fakulta MU používají souběžně s univerzitním LMS IS také vlastní fakultní systémy pro podporu výuky založené na open-source systému Moodle. Protože mezi učiteli i studenty panuje nejistota, zda práce vložená do kurzů v tomto systému není odsouzena k zániku, shodly se obě fakulty na následujícím přístupu.

Ačkoliv ve vzdálenější budoucnosti přechod na LMS IS (případně jiný systém) není vyloučen, obě fakulty hodlají garantovat provoz stávajících systémů na bázi Moodle po časově neomezenou dobu, pokud budou systémy široce využívány a budou vnímány jako přínosné. Hlavní důvody jsou následující (stručně):

FF a PedF se zaměřují na přípravu učitelů; systém Moodle je k tomu vhodný zejména pro tyto své vlastnosti:

- je jedním z vůdčích systémů ve vývoji, který vedle IT aspektů zahrnuje i aspekty pedagogické a rozvíjí komplexní a pedagogicky podložený pohled na e-learning. Budoucí učitelé mohou buď ve své příští praxi přímo Moodle užívat (je bezplatný pro kohokoliv a velmi rozšířený), anebo získané návyky a myšlení uplatnit v jiném systému
- skýtá možnosti pro pedagogický výzkum (k rozšířenosti Moodlu přistupuje navíc ještě vítaná možnost srovnání dvou systémů)
- nabízí progresivní nástroje zavádějící nové postupy ve výuce; i když jsou v praxi našich vyučujících využívány v omezené míře, jejich přítomnost je důležitá: inspirují k zlepšení výuky a jejich využívání roste
- poskytuje vedle samotného provozu kurzu i autorské nástroje – kurz se tvoří přímo v systému
- svým rozšířením umožňuje přímé napojení na činnost nižších stupňů škol (kurzy pro učitele na ZŠ a SŠ, možnost přímo vpustit učitele do našich kurzů, hostovat v rámci výzkumu kurzy středních škol na našem serveru, připravovat pro ně kompletní obsah v Moodlu apod.)
- na obou fakultách je v provozu velký počet kurzů (FF: cca 600 živých kurzů, PedF: přes 300 živých kurzů); vynucená změna by přinesla množství práce spojené s převodem kurzů a byla by tak demotivující právě pro ty učitele, kteří iniciativně začínali jako první
- převod do LMS IS by znamenal omezení řady činností a služeb v kurzech – pro některé z nich LMS IS nenabízí ekvivalent (zejména to platí o některých interaktivních a kolaborativních činnostech, jako jsou moduly wiki, workshop, slovník, databáze či chat, nebo o importu a použití standardizovaných učebních objektů vytvořených v jiných systémech, např. testů Hot Potatoes, balíků SCORM/AICC aj.).

Podrobněji jsou tyto i některé další důvody rozvedeny níže.

Z těchto důvodů budou FF a PedF podporovat systémy Moodle i LMS IS stejnou měrou. Žádný z nich nebudou zvyhodňovat a zejména nebudou oba systémy stavět proti sobě ani takovému chápání napomáhat. Jsme přesvědčeni, že dlouhodobá koexistence obou systémů nejen není e-learningu na MU ke škodě, ale naopak mu prospívá a podporuje výsadní postavení MU ve využití informačních technologií. Odříznout se zcela od systému nabízejícího plnou obousměrnou kompatibilitu s jinými školami i světem (viz níže) bychom považovali za strategickou chybu a příliš vysokou cenu zaplacenou za jednotnost.

Podrobnější zdůvodnění a poznámky

Historie. Elektronická podpora výuky (e-learning) je v současné době na MU zajišťována několika způsoby. V nejširším smyslu pod ni patří všechny formy předávání a sdílení studijních materiálů v elektronické formě (pomocí HTML stránek, na CD-ROM apod.), vývoj ale směřuje k specializovaným systémům. Z těch byly na MU jako první šířeji nasazeny dva – Studium On-Line (SOL), vyvíjený od r. 2002 vlastními prostředky na Ekonomicko-správní fakultě, a volně šiřitelný Moodle, vybraný v roce 2003 na FF v rámci projektu *Elektronické nástroje pro kombinované a distanční studium angličtiny* jako nástupce staršího poskytování materiálů v HTML.

Moodle se na FF a brzy nato i na PedF velmi rychle ujal – nárůst počtu kurzů byl vzhledem k vynaloženým nákladům ojedinělý, a stejně tak i pozitivní odezva učitelů i studentů, stěžejí srovnatelná se zaváděním kteréhokoli jiného elektronického systému. Současně se FF začala e-learningem zabývat i jinak, například uspořádala první konferenci SCO 2004, dnes již tradičně organizovanou střídavě na různých fakultách MU (SCO 2005: FI, SCO 2006: PedF, SCO 2007: ESF).

Vývojový tým IS MU neměl v té době vývoj vlastního e-learningového systému v úmyslu, takže samostatný postup fakult nebyl v žádném případě projevem nechoty k jednotnému řešení (na tehdy probíhajících jednáních o jednotném systému se obě podílely). V době, kdy vývoj LMS IS začal, byly již na FF a PedF v provozu stovky kurzů, které nebylo možno obratem převést, protože LMS IS neobsahoval všechny typy činností a struktur, které nabízel Moodle. Tato situace trvá dodnes: LMS IS sice řadu nástrojů a služeb doplnil, ale i systém Moodle zaznamenal od té doby dynamický rozvoj a obsahuje nyní řadu nových nástrojů, které učitelé průběžně zařazují do své výuky.

Moodle dnes. V době výběru Moodlu na FF se jednalo o začínající, malý progresivní systém. Správnost volby dokládá fakt, že byl Moodle od té doby široce přijat, stal se největším a nejvlivnějším mezi bezplatnými systémy a úspěšně konkuruje komerčním produktům pro e-learning, a to zejména ve sféře vysokého školství. Za svůj systém si jej vybrala např. největší světová instituce poskytující distanční vzdělávání Open University, využívá jej také řada českých vysokých škol včetně Univerzity Karlovy v Praze, VUT v Brně či VŠB-TU Ostrava. Celkově je ve světě v provozu přes 23 000 instalací (seznam viz <http://moodle.org/sites>). Moodle tento nárůst akomodoval bez větších problémů a patří nyní mimo jiné k nejúspěšnějším open-source projektům. Prokázal také schopnost zvládnout v jedné instalaci obsluhu velkého počtu kurzů i uživatelů.

Souběh/převod. LMS IS má proti Moodlu některé výhody, zejména vyplývající z provázanosti s administrativní částí IS, a je proto rovnocennou alternativou zejména pro nově zakládané kurzy. Možný je i převod již existujících kurzů z Moodlu do LMS IS – učitele, kteří se k němu rozhodnou, budou obě fakulty podporovat (z výzkumných důvodů mají zájem i o případy, kdy bude výuka po jistou dobu probíhat paralelně v obou systémech). Ze stejných důvodů budou také rády spolupracovat na jakýchkoliv snahách o zavedení přenositelnosti obsahu mezi LMS IS a Moodle,

resp. o uplatnění vhodného standardu pro sdílení obsahu v e-learningu (systém Moodle v tomto směru nabízí možnost importu učebních objektů podle specifikace SCORM/AICC, import množiny vzájemně propojených HTML stránek či export kurzů do XML). Plný a nucený převod všech kurzů však považujeme nadále za nereálný z výše uvedených důvodů.

Spolupráce. Výše uvedený postoj obou fakult není v rozporu s politikou MU, která sice vyhlásila jako strategický cíl sjednocení na LMS IS, ale současně deklarovala toleranci k systému Moodle, pokud jej příslušné fakulty budou považovat za potřebný. FF a PedF budou usilovat, aby toleranci nahradilo v budoucnu přesvědčení, že souběh obou systémů posiluje pozici MU v oblasti e-learningu, a aby se změnila v aktivní spolupráci (která fakticky už dávno probíhá, například tím, že IS poskytuje fakultním systémům autentizační služby či údaje o zápisu studentů do kurzů anebo když se vývojový tým IS inspiroval řadou rysů systému Moodle či reagoval na náměty od jeho uživatelů – tak vznikl například celý nástroj Interaktivní osnovy).

Tato informace byla projednána ve vedení FF a PedF MU.

7. května 2007

mgr. ing. Jiří Rambousek
proděkan Filozofické fakulty MU

doc. PhDr. Jiří Němec, Ph.D.
proděkan Pedagogické fakulty MU